

Још у најави, посета Медведева изазвала је праву провалу антирусизма у другосрбијанским медијима. Антирусизам је, наравно, сасвим легитиман став. Али, оно што је спорно јесте невероватно лицемерје виђено у поплави текстова и коментара која нас је задесила уочи 20. октобра.

Исти они који су широкогрудно одмахивали руком на упозорење да ће једнострана примена ССП коштати Србију на десетине милиона евра, сада су се страшно узбудили због сто хиљада евра колико је плаћен оркестар од сто труба. Исти они који су нас убеђивали да је Србија „међу најмање задуженим земљама Европе по глави становника“ и да је „савладавање кризе немогуће без спољне финансијске подршке“, одједном су се препали кредита од милијарду евра, који Медведев доноси са собом, и почели да забринуто помињу „презадуженост“ и „будуће генерације које ће све то морати да враћају“. Исти они који нам непрестано пуне уши причама о благодетима страних инвестиција и који су нас уверавали да је сјајно што смо читав „Сартид“ продали за 23 милиона долара, одједном су се страшно забринули „шта ће бити са нашом економском самосталношћу ако Руси наставе да купују српске фирме“ и „нису ли нас Руси већ опљачкали“ када су платили половину НИС-а „бедних“ 450 милиона долара. Исти они који су нас све време учили да је Србија Косово изгубила још 1912. и да је ту чињеницу НАТО само потврдио док нас је пре десет година бомбардовао, одједном су се опсетили да је Србија ипак могла да спасе Косово „само да се Руси нису кукавички повукли са приштинског аеродрома 1999“...

Ово лицемерје готово епских размера било је праћено и тешким медијским манипулацијама. Оне су пре пристајале сировој ратној пропаганди из 1939, него „највишим европским стандардима објективног новинарства“ из 2009. Из историје је извлачено све што је Русе могло да прикаже у рђавом светлу – од покоља у Катинској шуми 1939. до силовања по Берлину 1945. – и од тога је покушавана да се изгради платформа за једну нову појаву у Србији: за русофобију. Медведев је приказиван као „диктатор“, Русија као „империја која се шири“, руски амбасадор као „губернатор“, а чак је и постављање споменика Пушкину послужило као предмет цинизма и изругивања. Галама, цика и бес чули су се са свих страна и човек се једино могао запитати шта је то тачно довело до толике провале злобе и нетрпељивости у нашим „проевропским“

(заправо проамеричким) медијима.

И заиста, ко год да је мислио да ће се 20. октобра одиграти само рутинска посета једног председника Србији, већ на основу употребљене количине негативне пропаганде морао је да схвати да се ипак дешава нешто важно. Још један, посредни доказ да је долазак Медведева у Србију важан политички чин биле су изненадне оптимистичке поруке о „европској будућности Србије“ које су почеле стизати из Брисела. Такође нас је све зачудила и неочекивана помирљивост евробирократа у вези отказивања геј параде. Обе појаве су морале да се повежу како са посетом Медведева, тако и са променом расположења које се видела у нашем јавном мњењу.

У Србији је, наиме, дошло до приметног пада евроентузијазма како код становништва, тако и код елите. У нашој јавности не само да је забележено смањење подршке евроинтеграцијама за 6 посто, већ су се све више и све чешће могли чути озбиљни евроскептички аргументи. Надаље, разочарање вашингтонско-бриселским одбијањем да се Србији да макар једна конкретна „шаргарепа“, и поред безрезервне „кооперативности“ овдашњих администрација, све се теже прикривало чак и у владајућој коалицији. Наша политичка класа је почела све ређе да користи ону знамениту мантру да „ЕУ нема алтернативе“. А многи припадници елите, у личном контакту, нису крили бојазан да су визне олакшице можда једини реални добитак који Србија, као награду за „приврженост евроатлантским вредностима“, може очекивати у наредних неколико година.

Нико од тих угледника, наравно, још неће се усудити да јавно каже било шта од наведеног. Али, многи ће вам од њих у поверењу рећи да се „то са ЕУ изгледа заглавило“ и да би било добро „размислити о некој реалној алтернативи“. Уосталом, Тадићева недавна плурализација наших стратешких партнера у спољној политици јасно показује да је време, у коме се Србија, без задршке, препуштала вођству Вашингтона или Брисела, почело неумитно да пролази

Управо у томе можда и лежи тајна појачане нервозе наших главних медијских душебрижника која се јавила уочи посете Медведева. Србија је, наиме, принуђена да почне да размишља о алтернативи ЕУ. Та размишљања су, наравно, још увек несистематична и конфузна. Али, она у будућности могу да доведу у питање оно што се већ сматрало свршеним послом. А тај, како је изгледало, обављени посао управо и јесте политичка и економска пацификација Србије. Јер, уздизање Русије као све важнијег српског економског и спољнополитичког партнера истовремено представља и појаву савезника који нам може помоћи да не морамо пристајати баш на све уцене које нам

долазе из Брисела и Вашингтона. То је важна чињеница која значајно олакшава политичку позицију Србије, даје нам самопоуздање и проширује нам маневарски простор.

Како би парирали овом извлачењу Србије из положаја вечног политичког малолетника, припадници нашег еврореформског пропагандног строја повремено убацују и једну „резервну причу“. Она гласи да Русија заправо хоће да Србија постане чланица ЕУ, како би унутар ње имала једног важног савезника. Ова прича се још и додатно образлаже тиме да једино моћна супердржава каква ће бити ЕУ може довести до осамостаљења европских народа од САД и до ограничавања америчке хегемоније на овим просторима.

Проблем са овом тезом је у томе што претпоставља да су Руси наивни и да више воле „голуба на грани“ него „врапца у руци“. Ако икада постане чланица ЕУ, утицај малене Србије у њој, а нарочито након лисабонских промена, биће заиста минималан. Још је од тога важније да ће Србија, пре него што јој се дозволи улазак у ЕУ, бити толико темељито „испрања“ од сваке „политички некоректне“ идеје да ће утицај Русије чак и у самој Србији бити сведен на минимум. Таква Србија, вишеструко провучена кроз медијско-идеолошку „варикину“, сигурно мање може да значи Русији од земље која је остала изван НАТО и ЕУ структура и настоји да одржи неутралну позицију у односу на светске силе.

Још је мање реалистична прича о српској помоћи Русији у њеном покушају да извуче ЕУ испод контроле САД. Свако ко прати америчку политику у Европи и види њен утицај, посебно на Британију и Немачку, разуме да ће САД пре изазвати растурање ЕУ него што ће дозволити да она израсте у самосталну стратешку политичко-економску силу. Наивно је претпоставити да ће САД мирно посматрати рађање и осамостаљење европске супердржаве и да Руси рачунају на такав развој догађаја. Поготово је наивно мислити да Руси очекују некакав важан српски допринос томе.

Наравно, Руси никада неће Србима рећи јавно: „Немојте у ЕУ“. Ако је то избор који су Срби легитимно направили, Руси том избору неће приговарати. Али, говорећи након састанка са Тадићем, Медведев је употребио јасну формулацију: „Русија ће и даље подржавати територијални интегритет и суверенитет Србије и то на бази међународних норми. Међутим, подржаћемо и друге одлуке Србије, као што су оне везане за европске интеграције“. Дакле, нагласак је на „одлуци“ Србије, а не на некаквом објективном српском интересу, којег признаје и Русија, интересу да се „интегрише“ у ЕУ. Ако је Србија већ одлучила да уђе у ЕУ, „Русија нема ништа против европске перспективе Србије“, рећи ће то исто Конузин. Русија свакако да неће одговарати Србију од избора којег је ова већ начинила. Али, Русија свакако неће ни гурати Србију у ЕУ, нити она, за

тако нешто, има жеље.

Питање је, само, колико би Русија стварно подржала могућу одлуку Србије да остане изван ЕУ. Русија је извукла поуке из својевременог империјалног пренапрезања СССР и не жели да себи компликује живот тамо где јој то није неопходно. Русији не треба обогаћени савезник ког ће морати да издржава. Зато је Русија веома опрезна у активном помагању евроскептичких снага у Србији, а оне су првенствено концентрисане у националном делу политичког спектра. Русија тим снагама даје више моралну подршку, него што им помаже материјално – дакле, не онако како то чине вашингтонске и бриселске структуре. Између осталог и због те разлике у логистичкој помоћи, националне снаге се налазе у осетном повлачењу пред уиграном и добро опремљеном колоном евроатлантиста.

Али, економска криза повећава опште незадовољство у Србији, што може дати нову шансу националним снагама. Русија сигурно неће гурати Србију у политичку авантуру. Али, ако би Србија, било због ароганције еврократије, било због унутрашње промене српског јавног мњења, остала ван чланства у ЕУ, Русија је не би оставила на цедилу. Србија би, то је сада сасвим јасно, могла озбиљно да рачуна на помоћ и подршку Русије у очувању самосталности и истинског народног суверенитета.

То је кључна порука ове Медведевљеве посете. Она је демонстрирала снагу и пријатељство. Управо је то оно што је Србима у овом тренутку најпотребније. Срби су, после 5. октобра, веровали да су ту снагу и пријатељство нашли у Вашингтону и Бриселу. У ових девет година, међутим, могли су се уверити на многим питањима – од Косова, па до питања виза – да тамо за Србе, нажалост, изгледа да постоји само снага, не и пријатељство. Са пријатељском Русијом поред себе, Србији ће бити лакше да одговори на питање како и куда даље. Са пријатељском Русијом поред себе Србију ће можда поново пожелети да придобију и њени амерички и европски „партнери“. И можда ће се поново сетити да су нам некада били не само „партнери“, већ савезници и пријатељи. Зато је ова посета подсећање не само на историјски догађај од пре 65 година. Она је и подсећање свих нас на оно што смо некада били, и оно што бисмо поново могли да будемо: савезници и пријатељи.

(Краћа верзија овог текста објављена је у Печату, бр. 86)